

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

III. ÚS 129/2025-14

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu Roberta Šorla a sudcov Ivana Fiačana a Martina Vernarského (sudca spravodajca) v konaní podľa čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky o ústavnej sťažnosti sťažovateľa [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], t. č. v [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], zastúpeného usadeným euroadvokátom JUDr. Jurajom Dragúnom, Pod hájkom 1436/35, Skalica, proti uzneseniu Krajského súdu v Trnave č. k. 6Nto/6/2024-751 z 19. septembra 2024 takto

r o z h o d o l :

Ústavnú sťažnosť **o d m i e t a .**

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavná sťažnosť

1. Sťažovateľ sa ústavnou sťažnosťou doručenou ústavnému súdu 12. februára 2025 domáha vyslovenia porušenia svojho základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“), prezumpcie nevinny zaručenej čl. 50 ods. 2 ústavy, práva spravodlivé súdne konanie zaručeného čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“), prezumpcie nevinny zaručenej čl. 6 ods. 2 dohovoru, základného práva na účinný prostriedok nápravy pred súdom zaručeného čl. 47 ods. 1 Charty základných práv Európskej únie (ďalej len „charta“) a prezumpcie nevinny zaručenej čl. 48 ods. 1 charty rozhodnutím krajského súdu uvedeným v záhlaví tohto uznesenia. Navrhuje napadnuté rozhodnutie zrušiť, vec vrátiť na ďalšie konanie a priznať mu náhradu trov konania.

II.

Skutkové východiská

2. Sťažovateľ je obžalovaný z pokusu vydierania spolupáchateľstvom v trestnom konaní vedenom na Okresnom súde Senica. Na pojednávaní 22. januára 2024 sťažovateľ vzniesol námietku zaujatosti proti konajúcej predsedníčke senátu. Pôvodne bol spoločne obvineným s ďalšími osobami. Tie uzavreli s prokurátorom dohodu o vine a treste, ktorú rovnaká sudkyňa schválila

a rozhodla o ich vine. Následne bola na sťažovateľa podaná obžaloba, v ktorej je skutková veta spáchaného trestného činu totožná pri sťažovateľovi, ako aj pri uvedených spoluobvinených. Okresný súd o námietke zaujatosti rozhodol tak, že konajúca predsedníčka senátu nie je vylúčená z vykonávania úkonov trestného konania vo veci obžalovaného sťažovateľa. Sťažovateľ podal proti uzneseniu okresného súdu sťažnosť podľa Trestného poriadku, o ktorej krajský súd rozhodol 21. mája 2024 tak, že uznesenie okresného súdu zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie. Konštatoval, že sa okresný súd nedostatočne zaoberal, či námietka zaujatosti bola vznesená včas, a taktiež prikázal, že treba vznesenú námietku zaujatosti vyhodnotiť s ohľadom na judikatúru Európskeho súdu pre ľudské práva (ďalej len „ESLP“) vo vzťahu k porušeniu princípu prezumpcie nevinoty.

3. Po vrátení veci okresnému súdu konajúca predsedníčka senátu úradným záznamom skonštatovala, že námietka zaujatosti sťažovateľa nebola vznesená bez meškania, len čo sa dozvedel o dôvodoch vylúčenia, a preto o námietke zaujatosti okresný súd nekonal a nevydal o nej žiadne rozhodnutie. Sudkyňa však zároveň oznámila svoju zaujatosť, a to s poukazom na judikatúru ESLP.

4. Napadnutým uznesením krajský súd rozhodol, že sudkyňa okresného súdu nie je vylúčená z vykonávania úkonov trestného konania vo veci sťažovateľa. Dôvodil, že nezasiahla do prezumpcie nevinoty tým, že ako členka senátu schvaľovala dohody o vine a treste údajných spolupáchateľov, pretože v prejednávanej trestnej veci sťažovateľa senát okresného súdu vykonáva autonómne dokazovanie a takto i rozhoduje, teda sudkyňa nie je viazaná predchádzajúcim odsudzujúcim rozhodnutím, navyše i voči iným páchatelom, na dôvažok sudkyňa nemôže pri rozhodovaní vychádzať z týchto schválených dohôd o vine a treste. Zasiahnuť do zákonného princípu prezumpcie nevinoty, a tým založiť z objektívneho hľadiska pomer k trestnej veci sťažovateľa, by konajúca sudkyňa mohla jedine vtedy, ak by v predchádzajúcich rozhodnutiach pri schvaľovaní dohôd o vine a treste údajných spolupáchateľov senát, ktorému predsedala, použil pri zmienke o sťažovateľovi, či už v skutkovej vete výroku o vine, alebo aj v odôvodnení rozsudku, také slovné formulácie, ktoré by umožnili predbežný úsudok o jeho vine, resp. by takému predbežnému úsudku nebránili. To sa však v prípade konajúcej sudkyne nestalo.

III.

Argumentácia sťažovateľa

5. Podľa sťažovateľa krajský súd závažným spôsobom porušil jeho procesné práva, keď úplne opomenul judikatúru ESLP, Súdneho dvora Európskej únie aj Najvyššieho súdu Slovenskej republiky vo vzťahu k porušeniu princípu prezumpcie nevinoty v súvislosti s rozhodovaním súdov v trestných veciach s viacerými obvinenými. Napadnutým uznesením krajský súd poprel svoje vlastné právne názory vyslovené v skoršom uznesení z 21. mája 2024.

6. Na podklade rozsiahlej citácie rozsudku ESLP z 25. novembra 2021 vo veci Mucha proti Slovensku (sťažnosť č. 63703/19), ktorého skutkové okolnosti majú byť totožné s jeho prípadom, sťažovateľ dôvodí, že v rozsudkoch spoluobvinených bol on sám uvedený, že konal ako ich spoluobvinený, a preto existujú dôvodné pochybnosti o nezaujatosti predsedníčky senátu okresného súdu. Okresný súd totiž v skorších rozsudkoch týkajúcich sa spoluobvinených nijako neuviedol, že sťažovateľ dosiaľ nebol právoplatne odsúdený, resp. že dosiaľ nebola jeho vina právoplatne preukázaná. Preto došlo k porušeniu práva sťažovateľa na spravodlivý proces

a prezumpcie jeho nevinu, čo má za následok dôvodné pochybnosti o nezaujatosti predsedníčky senátu.

IV.

Predbežné prerokovanie ústavnej sťažnosti

7. Trestné konanie je od svojho začiatku až do jeho konca procesom, v ktorom sa v rámci vykonávania jednotlivých úkonov a realizácie garancií pre ochranu práv a slobôd môžu zo strany orgánov činných v trestnom konaní naprávať, resp. korigovať aj jednotlivé pochybenia. Spravidla až po jeho skončení možno na ústavnom súde namietať pochybenia znamenajúce porušenia práv a slobôd označených v čl. 127 ods. 1 ústavy, ktoré neboli odstránené v jeho priebehu (napr. III. ÚS 3/02, III. ÚS 18/04, III. ÚS 75/05, IV. ÚS 76/05, II. ÚS 476/2017). Pokiaľ by ústavný súd na túto skutočnosť neprihliadal, poprel by účel a zmysel opravných prostriedkov v trestnom konaní, ktorým je okrem iného náprava procesných pochybení vo veci konajúcich orgánov verejnej moci [orgánov činných v trestnom konaní a súdov (napr. III. ÚS 120/2011, III. ÚS 521/2017)].

8. Ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach týkajúcich sa porušenia základných práv a slobôd vtedy, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd alebo iný orgán verejnej moci. Namietané porušenie niektorého zo základných práv alebo slobôd nezakladá automaticky aj právomoc ústavného súdu na konanie o nich. Každá fyzická osoba alebo právnická osoba, ktorá namieta porušenie svojho základného práva, preto musí rešpektovať postupnosť tejto ochrany a požiadať o ochranu ten orgán verejnej moci, ktorý je kompetenčne predsunutý pred uplatnenie právomoci ústavného súdu (m. m. II. ÚS 148/02, IV. ÚS 78/04, I. ÚS 178/04, IV. ÚS 380/04, I. ÚS 404/2011).

9. Keďže sa trestná vec sťažovateľa nachádza v štádiu prvostupňového konania na okresnom súde, orgánmi, ktoré sú kompetenčne predsunuté pred uplatnenie právomoci ústavného súdu, sú krajský súd ako súd odvolací a najvyšší súd ako súd dovolací. V odvolaní je sťažovateľ oprávnený namietať, že v jeho veci rozhodovala predsedníčka senátu, ktorá mala byť vylúčená. Odvolací súd je podľa § 317 ods. 1 druhej vety v spojení s § 371 ods. 1 písm. e) Trestného poriadku dokonca povinný na takúto vadu prihliadať, aj keď ju odvolateľ v odvolaní nepredniesol.

10. Pokiaľ ide o dovolanie, Trestný poriadok § 371 ods. 1 písm. e) aprobuje ako spôsobilý dovolací dôvod konanie vylúčeného sudcu v trestnej veci. Ide o dôvod reflektujúci kritiku, ktorú predniesol sťažovateľ vo svojej ústavnej sťažnosti. V súvislosti s potenciálnou možnosťou využitia dovolania ústavný súd pripomína, že § 371 ods. 1 písm. e) Trestného poriadku je postavený na slovnom spojení „*sudca..., ktorý mal byť vylúčený...*“, pričom takto formulovaná dikcia neumožňuje najvyššiemu súdu odmietnuť dovolanie pre absenciu tohto dôvodu iba odkazom na iné rozhodnutie(-a) o ne/vylúčení sudcu. Naopak, ústavnou povinnosťou najvyššieho súdu je v záujme reálneho naplnenia práv obvineného pri takto uplatnenom dôvode dovolania meritórne skúmať, či sudca, vo vzťahu ku ktorému bol tento dovolací dôvod uplatnený, mal alebo nemal byť (teda nie či bol, alebo nebol) vylúčený z vykonávania úkonov trestného konania (m. m. napr. I. ÚS 129/2010, I. ÚS 104/2023, III. ÚS 513/2024).

11. Preto právomoc krajského súdu ako súdu odvolacieho a právomoc najvyššieho súdu ako súdu dovolacieho neumožňujú ústavnému súdu posudzovať podanú ústavnú sťažnosť vecne. Na tomto závere nič nemení skutočnosť, že ústavnou sťažnosťou napadnutým zásahom je procesné uznesenie krajského súdu o nevyhlásení predsedníčky senátu, kým odvolaním, prípadne dovolaním

napadnutým rozhodnutím bude meritórne rozhodnutie okresného súdu ako súdu prvostupňového, resp. meritórne rozhodnutie krajského súdu ako súd odvolacieho. Ak dovolací súd dospeje k záveru o dôvodnosti dovolania, má právomoc zrušiť nielen napadnuté rozhodnutie, ale aj chybné konanie, ktoré napadnutému rozhodnutiu predchádzalo (§ 386 ods. 2 Trestného poriadku). Zjavne je teda opodstatneným záver, podľa ktorého dôvody prednesené v ústavnej sťažnosti sťažovateľa sú plne kryté nielen právomocou odvolacieho súdu, ale aj kompetenčným vybavením najvyššieho súdu ako súdu dovolacieho. Odvolanie a dovolanie predstavujú v sťažovateľovej veci prostriedky nápravy, ktoré mu zákon na ochranu jeho základných práv a práv garantovaných dohovorom účinne poskytuje. V čase podania ústavnej sťažnosti sťažovateľ ešte odvolanie ani dovolanie z objektívnych dôvodov (absencia rozhodnutia vo veci samej na prvom stupni) nepodal, preto nemožno konštatovať, že využil prostriedok nápravy poskytnutý mu zákonom na ochranu jeho práv. Z uvedeného dôvodu je potrebné ústavnú sťažnosť odmietnuť podľa § 56 ods. 2 písm. d) v spojení s § 132 ods. 2 zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov ako neprípustnú.

12. Vzhľadom na odmietnutie ústavnej sťažnosti ako celku bolo bez právneho významu zaoberať sa ďalšími návrhmi prednesenými v sťažnostnom petite (zrušenie napadnutého uznesenia, vrátenie veci na ďalšie konanie, náhrada trov konania).

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 27. februára 2025

Robert Šorl
predseda senátu